

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Jatkuvan oppimisen uudistus

– OECD:N RAPORTIN (AIKAISEMPAA TÄYDENTÄVIÄ) AVAINVIESTEJÄ
JA EHDOTUS JATKOVALMISTELUN TEEMOIKSI 12.11.2019

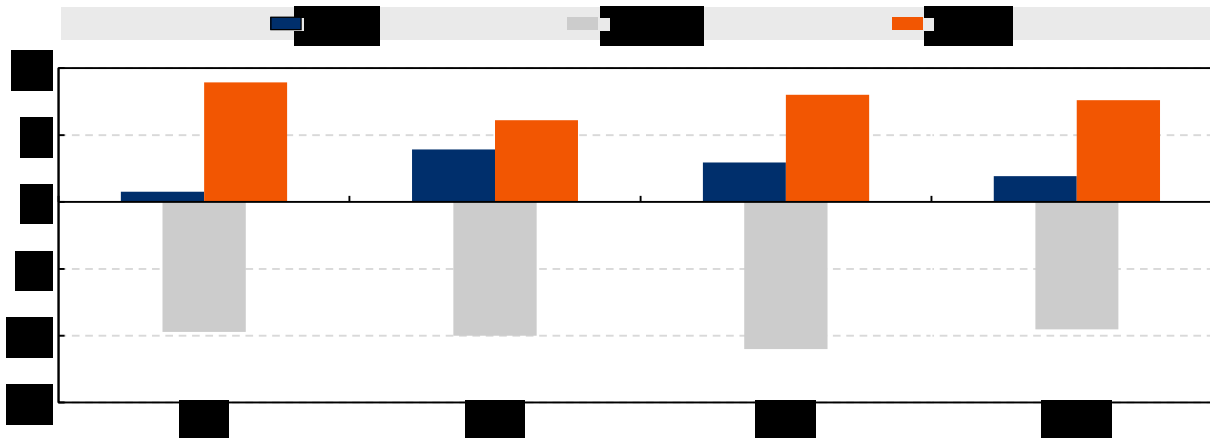
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Suomessa työt eivät ole polarisoituneet

9/10 pula-ammattista on korkean osaamistason ammatti

Figure 0.1. Job creation is skill-biased in Finland
Percentage point change in share of total employment, 1995 to 2015

Note: High-skilled occupations include jobs classified under the ISCO-88 major groups 1, 2, and 3, that is, legislators, senior officials, and managers (group 1), professionals (group 2), and technicians and associate professionals (group 3). Middle-skilled occupations include jobs classified under the ISCO-88 major groups 4, 7, and 8, that is, clerks (group 4), craft and related trades workers (group 7), and plant and machine operators and assemblers (group 8). Low-skilled occupations include jobs classified under the ISCO-88 major groups 5 and 9, that is, service workers and shop and market sales workers (group 5), and elementary occupations (group 9).

Source: OECD (2017), "How technology and globalisation are transforming the labour market", in (OECD, 2017_[10]).

Osaamistaso korkea, mutta riittämätön tulevaisuuden haasteisiin

Osaamista pitää parantaa kaikilla koulutusasteilla

- Niille 16 %:lle joilta puuttuu perusasteen jälkeinen tutkinto, turvattava mahdollisuus saavuttaa tämä taso
- Ammatillisen koulutuksen suorittaneille turvattava mahdollisuus koulutustason nostamiseen
- Opisto-/korkea-asteen suorittaneille tarvetta yksilöllisille ja työelämärelevantteille koulutusmahdollisuuksille

Osallistumisen kasautuminen työuran aikana syventää aikaisemmin syntynyttä osaamiskuilua

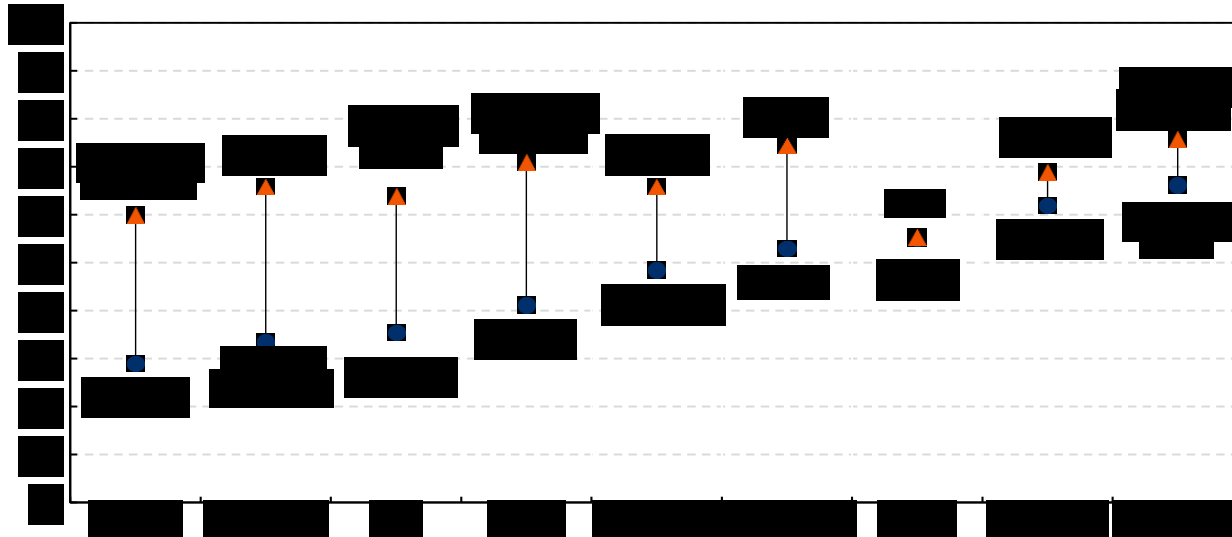

Figure 0.4. There are large participation gaps between groups

Share of adults participating in education and training, by group, 2012, %

heikot perustaidot 29%
yli 55-v 35%
työttömät 33%
autom. riski suuri 52%

keski-/korkean 60%
25-54-v 64%
työlliset 66%
riski matala 75%

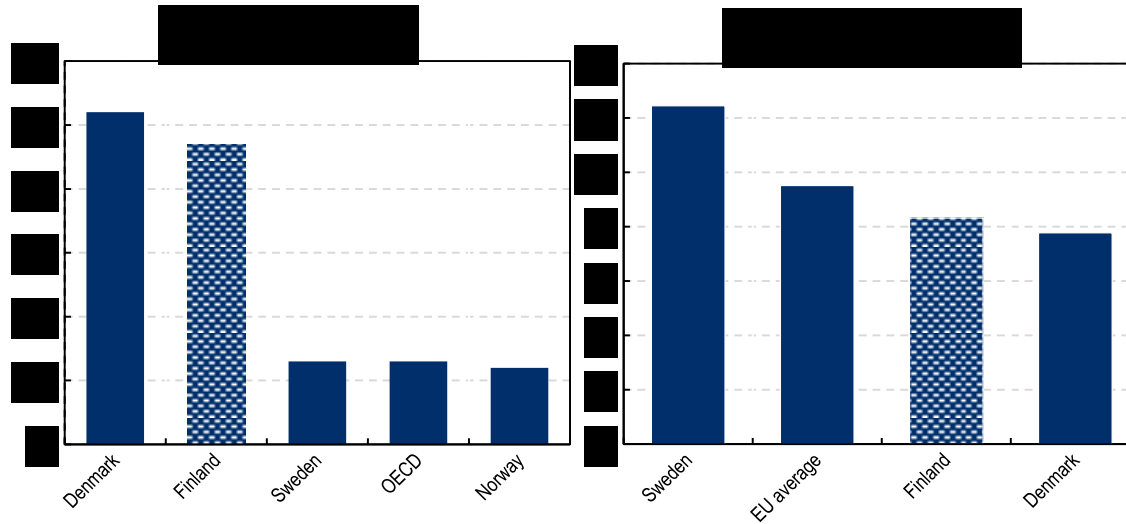
Note: The baseline varies across categories, e.g. skill-level refers to all adults, while contract type refers to employed adults only.

Source: OECD PIAAC data (2012).

27.3.2021

KV-vertailussa aikuiskoulutukseen investoidaan Suomessa paljon - arviointikriteerinä kuitenkin yli 25-vuotiaiden koulutuksen resurssit

Figure 0.6. Public investment is high, while company investment is lagging behind
 Share of GDP invested in training-related ALMPs (2016) and share of training of all company investments (2017), %

Työttömien koulutukseen investoidaan paljon

Yritykset investoivat OECD:n keskiarvoa vähemmän

Note: Company investment in training expressed as share of total investment made.

Source: A. OECD LMP database, B. EIB Investment survey.

A close-up photograph showing four hands of different skin tones carefully assembling four white plastic gears on a dark wooden surface. The gears are arranged in a 2x2 grid, with each hand holding one gear. The lighting is soft, highlighting the texture of the wood and the smooth surface of the plastic. A large, semi-transparent green shape is visible on the right side of the image, partially overlapping the gears.

**I Tulevaisuuden tarpeita vastaava
jatkuvan oppimisen järjestelmä**

Yleiset edellytykset

- Tarjonnan oltava tarpeeksi laajaa: yksilöiden ja työelämän tarpeita vastaavaa koulutusta kaikille osaamistasoille
- Perustuttava laadukkaaseen ja ajantasaiseen tietoon muuttuvista osaamistarpeista
- Oltava joustavaa muodoiltaan ja aikatauluiltaan, otettava huomioon työn ja perheen velvoitteet
- Painotuttava (toisiinsa kytkeytyviin) lyhyempiin, mikromodulaarisiin kokonaisuuksiin

Jatkuvan oppimisen järjestelmä: Suomen haasteet

Järjestelmä kannustaa osallistumaan tutkintoon johtavaan koulutukseen (maksuttomuus, avoimuus, etuudet)

- Joskus tarkoituksenmukaista
- Ei aina tehokkain tapa
- Saattaa heikentää nuorten pääsyä koulutukseen

Koulutustarjonnassa on puutteita/aukkoja

- Puuttuu lyhyitä, työelämärelevantteja koulutuksia
- Puuttuu vaihtoehtoja ammatillisen osaamisen tason nostamiseksi

Ennakointitietoa hyödynnetään heikosti

Työuran aikaisen koulutukseen osallistumisen taloudellinen hyöty on vähäinen

OECD:n Suositukset

Monipuolistetaan koulutustarjontaa

Parannetaan kohtaantoa ja ennakointitiedon vaikuttavuutta ja sitä kautta koulutuksen työelämävastaavuutta

Vahvistetaan yksilöiden kannusteita osallistua relevanttiin koulutukseen

II Aikuiset, joilla on heikot perustaidot

Tilanne

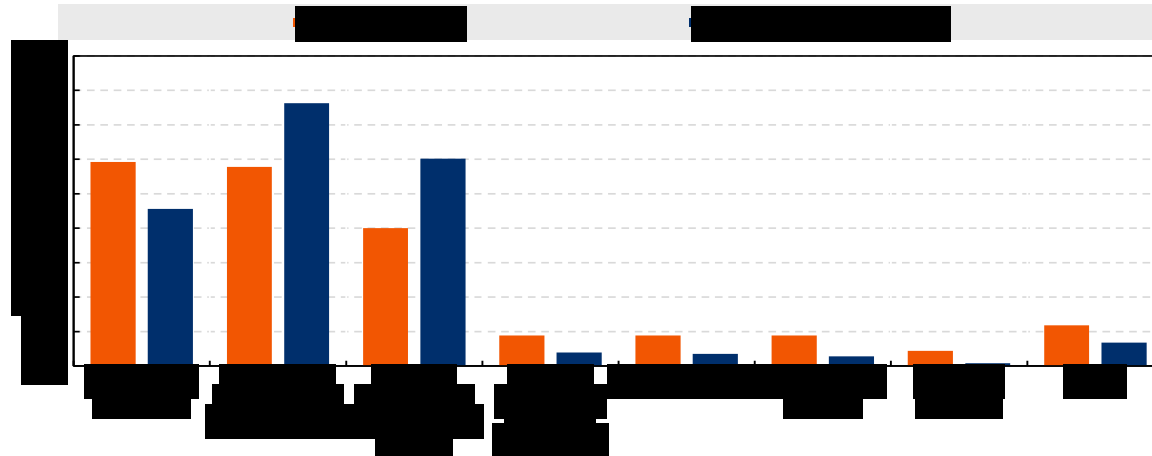
Heikkojen perustaitojen varassa olevien osuus työkäisistä on vähäisempi kuin muissa OECD-maissa, määrä kuitenkin suuri

- työvoiman ulkopuolella olevien osuus suuri
- pk- ja mikroyrityksissä työskentelevien osuus suuri

Suomen työelämän kehityssuunnan vuoksi avainongelma

Osallistumisen syistä

Figure 0.13. Many adults with low basic skills participate in learning because they have to
Main reason for participating in learning in Finland, %

Monet (heikot perustaidot omaavat) osallistuvat koska on pakko tai kehittääkseen osaamistaan tai uranäkymiään

Note: Adults with low basic skills scored lower than level 2 in either literacy or numeracy, while adults with medium or high skills scored at least level 2 in both numeracy and literacy. Reasons for participating in formal or non-formal adult education for job related reasons over the past 12 months.

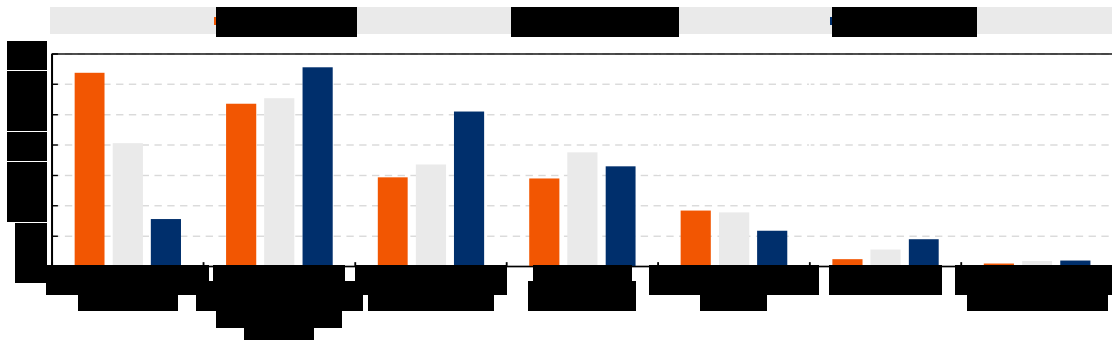
Source: PIAAC (2012, 2015)

Osallistumisen esteistä

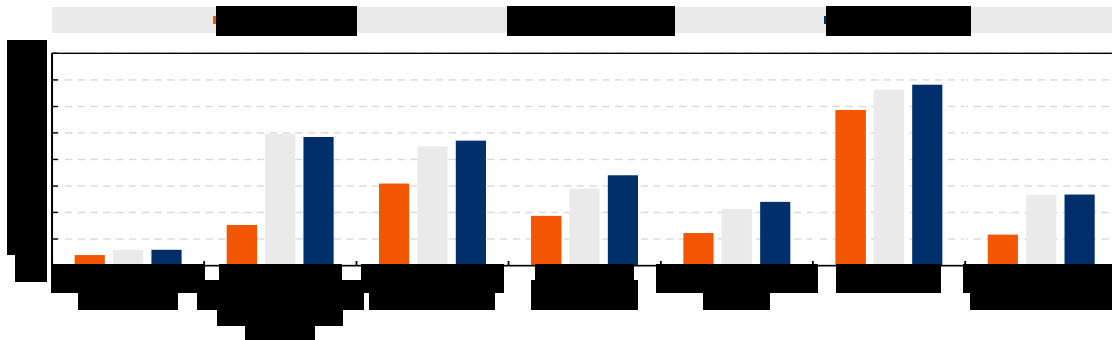
- Taipumus aliarvioida hyötyjä ja yliarvioida kustannuksia (vaadittava työmäärä, maksut, palkan alenema) sekä jättää huomiotta epäsuoria hyötyjä
- Negatiiviset kokemukset heikentävät luottamusta omiin kykyihin
- Lähipiirin vaikutus opiskelua koskeviin päätöksiin ja opiskelumotivaatioon

Figure 0.14. Adults with low basic skills do not participate in the active labour market programmes that yield the best labour market outcomes for them

Panel 1: Participation in ALMPs by level of education, distribution across programmes, 2018, %

Panel 2: Share of programme participants in employment three and six months after the end of the programme by programme and by level of education, 2016, %

Osallistuvat vähän toimenpiteisiin, joiden jälkeen työllistyminen yleisintä

Huomattava valikoitumisen vaikutus

Note: Panel 1: Participation in ALMPs by age and level of education of the unemployed, distribution. Panel 2: Share of programme participants in employment three and six months after the end of the programme by programme and by level of education, 2016. Source: Ministry of Economic Affairs and Employment (2019), M. Tuomaala (2018.)

Aikuiset, joilla on heikot perustaidot

Suomen haasteet

Kokonaisvaltaiset neuvonta- ja ohjauspalvelut puuttuvat

- Yleisimmät osallistumisen esteet työstä tai perheestä johtuva ajan puute
- Osallistumisen esteet kasautuvat
- Koulutusjärjestelmässä vaikea navigoida
- Mahdollisuudet saada uraohjausta ovat vähäiset
- Kokonaisvaltaisia ohjauspalveluja vain rajatuille kohderyhmille

Kohdennettu koulutustarjonta puuttuu

- Heikommat edellytykset hyödyntää avointa, universaalialia koulutustarjontaa

Hakeva toiminta on riittämätöntä

- Sisäänrakennettu ajatus siitä, että koulutukseen hakeutuminen on yksilön oma valinta
- Ohjaus- tai koulutusorganisaatiot eivät saa rahoitusta hakevaan toimintaan, poikkeuksena esim Ohjaamot ja maahanmuuttajien osaamiskeskukset

OECD:n suositukset

Kehitetään kokonaisvaltaisia ohjauspalveluja

Toteutetaan kohdennettu ohjelma, kehitetään räätälöityjä koulutuksia

Lisätään hakevaa toimintaa

Johtopäätöksiä tilannekuvan pohjalta?

Jatkuva oppiminen

- Jatkuva oppiminen tarkoittaa koko elämänkaaren aikaista, eri elämäntilanteille ulottuvaa oppimista.
- Jatkuva oppiminen kattaa formaalin, koulutusjärjestelmän mukaisen oppimisen ja siitä täysin riippumatta tapahtuvan oppimisen. Työssä oppiminen on yksi merkittävimmistä koulutusjärjestelmän ulkopuolella tapahtuvan oppimisen muodoista.
- Uudet osaamisvaatimukset edellyttävät koko koulutusjärjestelmän kehittämistä saumattomaksi kokonaisuudeksi. Jokaiselle yksilölle tulee varmistaa osaaminen, jonka pohjalta jatkuva oppiminen on mahdollista.
- Jatkuvan oppimisen uudistuksessa tarkastellaan erityisesti työuran aikaista/työikäisten oppimista.

Ovatko parlamentaarisen työn kaksi pääkysymystä

I Mitä osaamisen kehittämistä tukevia muutoksia tarvitaan **koulutukseen, toimeentuloon ja työelämään**, jotta pystytään vastaamaan työn muutokseen ja murrokseen?

II Millä saadaan heikosti osallistuvat vahvistamaan osaamistaan?

Ovatko keskeiset tarkasteltavat aihealueet (tässä vaiheessa)

I Tulevaisuuden tarpeisiin vastaava jatkuvan oppimisen järjestelmä:

Koulutustarjonnan monipuolistaminen

- Tutkintojen rinnalle enemmän ei-tutkintoon johtavia vaihtoehtoja
- Lisää lyhyempiä, työelämärelevantteja koulutuksia

Koulutuksen kohtaannon parantaminen ja työelämävastaavuuden lisääminen

- Ennakoinnin, kohtaannon ja ohjauksen kysymykset

Yksilöiden kannusteet osallistua relevanttiin koulutukseen

II Heikot perustaidot:

Kokonaisvaltaisten, moniammatillisten ohjauspalvelujen kehittäminen

Kohdennetut toimet; räätälöitävien koulutusten ja tuen kehittäminen

Hakevan toiminnan lisääminen

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

**Jotta uudistus on mahdollinen,
on tärkeää löytää
yhteinen linja ja tahto.**